

2. Чечетт С. В. Правове регулювання запобігання правопорушенням у фінансовій сфері: дис. ...докт. філософ. 081 – Право. Ірпінь, 2023. 198 с.
3. Резнік О. М. Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України: дис. ...докт. юрид. наук: 12.00.07. Суми, 2019. 509 с.
4. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vp>
5. Кривошеєв К. О. Фінансова безпека країни: теоретико-правовий аналіз. *Правові горизонти*. 2018. № 12. С. 28-34

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-103>

Тицька Я.О.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
факультету права та економіки,
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

ФЕНОМЕН ПЕРШИХ МІЖНАРОДНИХ УГОД УКРАЇНИ ПРО НАУКОВУ СПІВПРАЦЮ У ЧАСИ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Перші виявлені спроби міжнародної взаємодії у вимірі наукового співробітництва у часи становлення сучасної української державності спостерігалися й до проголошення незалежності України. Таким документом був, прикладом Меморандум про наукове і культурне співробітництво від 18 липня 1990 р. між Міністерством культури, Міністерством вищої і середньої спеціальної освіти, Інститутом мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т.Рильського Академії наук ще Української Радянської Соціалістичної Республіки (далі – УРСР) та Міністерством культури і багатокультурності провінції Альберта. Але саме цей документ спирався на Угоду між Урядом СРСР і Урядом Канади про співробітництво між республіками СРСР і провінціями Канади від 20 листопада 1989 року, а тому повноцінним міжнародним договором його назвати важко [1].

Так саме повна міжнародна правосуб'єктність не спостерігалася й в Угоді з МАГАТЕ про проведення міжнародних наукових досліджень наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції в науковому центрі «Прип'ять» від 21 вересня 1990 р. [2]. Цей документ укладався з МАГАТЕ спільно «Радянськими учасниками» у вигляді СРСР, а також

УРСР та Білоруської радянської республіки. При цьому документ прямо стосувався суверенітету України оскільки передбачав надання створеного у Чорнобилі наукового центру «Прип'ять» «у розпорядження інших країн та міжнародних організацій з метою здійснення на двосторонній або багатосторонній основі дослідних проектів у галузі ядерної безпеки і радіаційного захисту».

Тому не дивно, що Україна під час підписання цієї Угоди ініціювала схвалення ще одного документу, «Розуміння учасників Угоди про проведення міжнародних досліджень наслідків аварії на Чорнобильській атомній станції в Науковому центрі «Прип'ять» – представників СРСР і УРСР», у якому резервувався хоча б частковий контроль України за діяльністю наукового центру та погодження кандидатури його директора «з Урядом УРСР».

Варто констатувати, що Чорнобильська катастрофа стала фактором, що впливав на наукове співробітництво й незалежної України та сприяв схваленню низки двосторонніх угод. Зокрема, це Угода про співробітництво між Міністерством охорони здоров'я України та Міністерством енергетики США щодо виконання наукового протоколу стосовно вивчення проблем, пов'язаних з раком щитовидної залози та іншими захворюваннями щитовидної залози в Україні, що виникли внаслідок Чорнобильської аварії від 11 травня 1995 р. [9] та Угода між Міністерством енергетики США і Міністерством охорони навколишнього природного середовища і ядерної безпеки України про співробітництво у галузі підвищення безпеки українських об'єктів поводження радіоактивних відходів, дослідницьких реакторів та ядерних науково-дослідних організацій від 1 вересня 1997 р. [4].

Крім того у цьому вимірі була схвалена Угода між Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) та Урядом Республіки Казахстан про зміцнення науково-технічного співробітництва та організацію обміну досвідом роботи в галузі ліквідації наслідків радіоактивного впливу і лікування захворювань, пов'язаних з радіацією від 17 вересня 1999 р. [3]. У період до проголошення незалежності вже суверенна УРСР підписала щонайменш три договори, які стосувалися, у певному вимірі, наукових питань. Це угоди про торгово-економічні зв'язки і науково-технічне співробітництво між Урядом УРСР і Урядом Республіки Хорватія від 20 травня 1991 р. [7], між Урядом Угорської Республіки і Урядом УРСР від 31 травня 1991 р. [5] та між Урядом УРСР і Урядом Чеської і Словацької Федеративної Республіки від 30 липня 1991 р. [8].

Цікаво, що четвертий виявлений подібний договір того періоду, а саме Угода між Урядом України і Урядом Грецької Республіки про економічне, промислове і науково-технічне співробітництво від 25 липня 1991 р. вже не містив визначення Української держави як УРСР. Водночас ці угоди, як й наступні двосторонні договори про торгово-економічні зв'язки і науково-технічне співробітництво, приділяли

питанням науки значно менше уваги, ніж питанням торгівлі та товарообміну, та часто вони містили лише загальні фрази про «гармонійний і, по можливості, збалансований розвиток економічних, промислових і науково-технічних зв'язків з урахуванням існуючих можливостей» [6].

Після проголошення незалежності та до 2012 року Україна уклала щонайменш 16 подібних угод про торговельно-економічне і науково-технічне співробітництво, у наступному нових договорів такого формату у відкритих джерелах не виявлене. Таким чином, практика системного укладання Україною двосторонніх міжурядових угод у сфері наукової та науково-технічної співпраці отримала свій поштовх навіть до проголошення незалежності та мала варіативний формат, серед іншого зумовлений подоланням наслідків Чорнобильської трагедії та прагненням демократичних країн налагодити співпрацю з пострадянським науковим середовищем. Відображення такого роду механізмів у подальшому розвитку договорів України про науково-технічне співробітництво та програм й протоколів до них має стати предметом окремого наукового пошуку.

Література:

1. Меморандум про наукове і культурне співробітництво між Міністерством культури УРСР, Міністерством вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, Інститутом мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського Академії наук УРСР та Міністерством культури і багатокультурності провінції Альберта від 18 липня 1990 р. *ВРУ*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124_100

2. Угода з МАГАТЕ про проведення міжнародних наукових досліджень наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції в науковому центрі "Прип'ять" від 21 вересня 1990 р. *ВРУ*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_013

3. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Казахстан про зміцнення науково-технічного співробітництва та організацію обміну досвідом роботи в галузі ліквідації наслідків радіоактивного впливу і лікування захворювань, пов'язаних з радіацією від 17 вересня 1999 р. *ВРУ*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398_039

4. Угода між Міністерством енергетики США і Міністерством охорони навколишнього природного середовища і ядерної безпеки України про співробітництво у галузі підвищення безпеки українських об'єктів поводження радіоактивних відходів, дослідницьких реакторів та ядерних науково-дослідних організацій від 1 вересня 1997 р. *ВРУ*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_034

5. Угода між Урядом Угорської Республіки і Урядом УРСР про торговельно-економічні зв'язки і науково-технічне співробітництво від 31 травня 1991 р. *БПУ*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348_331

6. Угода між Урядом України і Урядом Грецької Республіки про економічне, промислове і науково-технічне співробітництво від 25 липня 1991 р. *БПУ*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300_004

7. Угода між Урядом УРСР і Урядом Республіки Хорватія про торгово-економічні зв'язки і науково-технічне співробітництво від 20 травня 1991 р. *БПУ*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/191_357

8. Угода між Урядом УРСР і Урядом Чеської і Словацької Федеративної Республіки про торговельно-економічні зв'язки та науково-технічне співробітництво від 30 липня 1991 р. *БПУ*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203_014

9. Угода про співробітництво між Міністерством охорони здоров'я України та Міністерством енергетики США щодо виконання наукового протоколу стосовно вивчення проблем, пов'язаних з раком щитовидної залози та іншими захворюваннями щитовидної залози в Україні, що виникли внаслідок Чорнобильської аварії від 11 травня 1995 р. *БПУ*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_118

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-104>

Гончарова-Парфьонова О.О.

*аспірантка кафедри кримінального права,
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

ПРОВОКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ: АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблеми посадових кримінальних правопорушень, методів боротьби зі злочинністю, захисту прав і свобод людини і громадянина традиційно є предметом суспільного інтересу. Зазначимо, що ці питання хоч і розглядаються по суті різними галузями права, у своїй практичній реалізації вони не відокремлені, а тісно взаємопов'язані. Яскравим прикладом такого питання є феномен провокації кримінального правопорушення, що є предметом дискусій в міжнародному, конституційному, кримінально-процесуальному праві.

Що ж стосується науки кримінального права, то інститут провокації кримінального правопорушення викликає безліч запитань: чи є провокатор співучасником кримінально караного діяння, чи можна